Anul al 55-lea 14 Pagini EXEMPLARUL { In România: 3 lei / In străinătate: 6 lei 14 Pagini Nr. 123 Sâmbătă 7 Mai 1938
P IIII
Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării din G-le P. T. T. No. 120.288/932

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tarifu poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15
FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN
DIRECTOR: STELIAN POPESCU

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR ȘI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în țară

Ordinea publică

In toate țările, oricare ar fi regimul lor politic, principiul și structura organizațiilor de stat, cea dintâi condiție a unei vieți normale în societate ,este păstrarea ordinei publice, a acelei liniști interne a cetățenilor, întemeiate pe respectul legilor și totodată al necesităților fundamentale ale statului. Ordinea publică este o necesitate fără de care viața socială devine imposibilă, într'o colectivitate organizată. Dacă este turburată, cetățenii se simt amenințați în drepturile lor cele mai elementare și în interesele lor cele mai legitime. Anarhia se instalează în viața publică, statul rămâne pradă fermenților de dizolvare și frontierele țării, devenite vulnerabile, sunt o ispită pentru dușmanii ei. Independentă de formele de guvernământ sau de partidele politice, ordinea publică este condiția superioară a păcii sociale. Menținerea ei este cea dintâi obligație a omului de stat și primejduirea ei justifică regula politică milenară: „Salus rei publicae suprema lex".

Ordinea publică, temelia siguranței statului, în viața lui lăuntrică și în raporturile lui în afară, are unele norme de o valoare și de o aplicațiune universală. Orice stat are, pentru nevoile lui vitale, instituții destinate să organizeze apărarea lui internă și apărarea lui națională, a căror activitate trebue să scape oricărei priviri indiscrete, oricărei investigații nepermise și oricărei informații neîngăduite din partea ori și cui. Nimeni nu are dreptul să comită asemenea acte fără a săvârși un delict. Nici o necesitate a unui partid politic nu poate legitima o asemenea încălcare a legii penale scrise și a legii nescrise, morale și naționale. Un asemenea delict este aspru calificat și pedepsit de legea penală.

Nimeni n'a putut pune niciodată la îndoială nici credința naționalistă, statornic afirmată a ziarului nostru, nici răspunderea pe care el și-a asumat-o în totdeauna cu curaj, de a sprijini nevoia elementară a ordinei publice. De aceea ne putem îngădui a spune lucrurile pe nume și de a aprecia faptele la justa lor valoare.

Printre documentele găsite cu prilejul cercetărilor făcute de autorități la organizațiile gărzii de fier, s'au descoperit convocările, publicate de ziare în facsimile, cari dovedesc că la statul major al armatei, la autorități, la industriile de apărare națională, funcționari, îndatorați să păstreze secretul funcțiunii lor față de oricine, consimțeau să se facă informatorii unei organizații politice și erau chemați la raport de această organizație.

Nici un devotament politic și nici o intervenție patriotică nu poate legitima un asemenea procedeu dacă are de scop să descopere lucruri cari nu trebue să fie cunoscute decât de aceia în atribuțiile cărora cad astfel de cunoștințe. Acțiunile politice se duc la lumina zilei, în cadrele legale, cu respectul nevoilor elementare ale siguranței publice. Așa s'au desvoltat în alte țări regimurile cari ,au avut ambiția să regenereze viața națională.

Opinia publică românească a fost viu impresionată de aceste constatări. Ea se întreabă, cum a fost cu putință o asemenea abdicare din partea unor autorități, care și-au nesocotit îndatoririle lor elementare de supraveghere și control și cum a fost posibil să se abuzeze de această slăbiciune.

In această situație, guvernul, dator să păstreze ordinea publică și siguranța statului, trebue să facă lumină deplină și să ia măsurile necesare pentru îndreptarea neîntârziată a răului și pentru sancționarea celor dovediți vinovați.

In Roma imperială

— XX —

Roma a făcut cancelarului Hitler, Führer al poporului german, o grandioasă primire. Pe străzile — cu nume simbolice — ale Triumfurilor și ale Imperiului, natura mediterană și douăzeci de secole de istorie au alcătuit decorul cel mai măreț, cu care se poate mândri o cetate: pinii liniștiți ai orizontului roman, nobilele coline ale Palatinului, arcul de triumf al lui Constantin, umbra uriașă a Colosseului și ruinele glorioase ale forului roman. Roma Cesarilor, a Papilor și a Regilor, întâmpină pe capul statului german cu fastul monumentelor ei istorice, la care se adaogă punerea în scenă îndemânatecă și gustul de grandoare cumpătată al Romei fasciste și imperiale a vremii noastre.

Poporul roman e sceptic. In două milenii de istorie a văzut prea multă strălucire și prea multe ruine, pentru ca vechea lui experiență să se lase ușor impresionată. Dar și pentru el, desigur, această fastuoasă primire, în vechea lui cetate, a reprezentantului celui mai nou dintre regimurile politice europene, este un fapt fără precedent, în lunga și glorioasa lui istorie.

Felul cum este întâmpinat în orașul etern oaspele german răspunde, în primul rând, unei îndatoriri de ospitalitate și de curtenie pentru primirea într'adevăr regală, care s'a făcut Ducelui anul trecut, în Septembrie, în Germania. Monumentală și grandioasă, Roma replică astăzi invitatului său german cu tradiționala ei distincție seniorială.

In al doilea rând, noua conștiință imperială a Italiei găsește în vizita cancelarului un admirabil prilej, pentru a înveșnica lumii progresele reale ale politicii dinamice a regimului, care încununează astfel succesele anilor din urmă și confirmă trăinicia unei activități rodnice în rezultate diplomatice și militare. Este o afirmare de forță, care va fi întregită, în cursul călătoriei d-lui Hitler, prin manifestațiile organizațiilor regimului, prin manevrele militare ale trupelor, care în trei ani au luat parte la două războaie, prin demonstrațiile aviației italiene, cu o reputație nouă și glorioasă și prin revista navală, de la Napoli, a marinei italiene, cu o glorioasă și veche tradiție.

Toate aceste manifestări nu vor lăsa multă vreme pentru politică. Dar însuși faptul vizitei are în sine semnificația lui politică, cu atât mai interesantă, cu cât ea se întâmplă după alipirea Austriei la Germania și după încheierea acordului mediteran între Italia și Marea Britanie. Ducele știe prea bine că Anschlussul a fost înfăptuit și Führerul știe prea bine că acordul anglo-italian a fost încheiat. Cel dintâiu a fost un act de forță, cel de-al doilea, un act de pace. Care vor fi, azi și mâine, reacțiunile celor doi șefi, cari au impus națiunilor lor, politica axei Roma-Berlin? Nu o vom afla în timpul vizitei dela Roma, ci numai din desfășurarea mai târzie a evenimentelor.

Axa italo-germană se constituise și s'a desvoltat sub semnul războiului. Silită de încordarea ei cu Anglia și de nevoile siguranței ei maritime, să-și întoarcă privirile dela Alpi spre Mediterana, politica italiană avea nevoie de pace pe Brenner și în Adriatica. Această pace s'a înfăptuit prin formarea axei Roma-Berlin și prin acordul cu Iugoslavia. Pacea la miază-noapte implica însă temerea de războiu la miază-zi. Acordul anglo-italian în Mediterana, schimbă azi echilibrul acestor situații. Temerea de conflict la miazăzi a încetat. Dacă se înfăptuiește și un acord cu Franța, o pace trainică poate domni în apele Mediteranei. In acest caz, nu se va schimba politica axei, care a fost, pe de o parte, o reacțiune de apărare, dictată de comunitatea de ideologii și din paralelismul de interese și pe de altă parte, pregătirea eventuală a unei acțiuni imperialiste comune contra imperialismului marilor democrații occidentale?

Creiată sub semnul războiului, axa Roma-Berlin nu va putea asuma în viitor funcțiuni de pace, o pace care să nu fie nici pacea romană, nici pacea germanică, ci pacea pur și simplu?

Italia fascistă are azi, în această privință, un rol hotărîtor. Prin situația ei geografică, diplomatică și strategică, ea ar putea avea în aceste momente internaționale, răspunderea și meritul unei încercări, a ultimei încercări, de organizarea păcii. Mergând spre Florența, Ducele și Führerul vor privi împreună, în amurgul de primăvară, dealurile armonioase ale Umbriei și Toscanei. Pe coastele lor crește măslinul cu tulpina scorburoasă, arborele păcii, dăruit omenirei de Minerva, zeița înțelepciunii. Chiar aninată de vârful baionetelor, ramura de măslin a păcii poate asigura recunoștința popoarelor, mai mult ca triumful dobândit cu sângele tânăr al armatelor.

Conferința Micii Înțelegeri dela Sinaia

Deschiderea conferinței

M. S. Regele a plecat la Sinaia

Miercuri la ora 4.25 d. a., M. S. Regele a plecat cu un tren regal la Sinaia. Pe peronul gării Mogoșoaia, Suveranul a fost salutat de d-nii: M. Ghelmegeanu, ministrul comunicațiilor; general Argeșeanu, ministrul apărării naționale; Armand Călinescu, ministrul internelor; general Gabriel Marinescu, ministru

M. S. REGELE CAROL II

subsecretar de stat, prefectul poliției Capitalei; general Iacobici, comandantul corpului II armată; general Bengliu, inspectorul general al jandarmeriei, lt. col. Filitti, adjutant regal; col. Stavăr; Gh. Moțăteanu, secretarul general al prefecturii poliției Capitalei, etc.

SOSIREA LA SINAIA

Sinaia, 4 Mai

Astăseară la ora 7,05, cu un tren regal, M. S. Regele a sosit la Sinaia.

Pe peronul salonului regal, Suveranul a fost întâmpinat și salutat de către I. P. S. Patriarh dr. Miron Cristea, președintele consiliului de miniștri, d. Flondor, mareșalul palatului, general Bălănescu, comandantul garnizoanei, col. Arghiropol, prefectul jud. Prahova, și autoritățile locale.

In lături practicele negative!

Prețurile constitue azi — cum a constituit dealtminteri în toate timpurile — resortul cel mai sensibil al mecanismului economic. De tendința lor, în sus sau în jos, de ținuta lor fermă sau slabă, atârnă liniștea și soarta întregei omeniri.

Prețuri ridicate înseamnă în general indiciu de prosperitate: marfa este căutată, consumul este activ, — treburile merg.

Prețuri slabe, cu tendințe depresionare, înseamnă încetinirea consumului, îngrămădirea mărfurilor nevândute, afaceri proaste; cu un cuvânt: semne de criză.

De aci și sforțările guvernelor de a stăpâni sau măcar de a influența formarea prețurilor, în scopul de-a asigura o bază de stabilitate și de echilibru vieții economice.

Experiența — cu rare excepții — a dovedit însă că intervențiile directe asupra prețurilor n'au dat rezultate.

De aceea, multe state au apucat calea de ocol a unor soluții mai complicate. Ca să amelioreze prețurile, unele au încercat să sporească puterea de cumpărare a populației, în deosebi a salariaților și agricultorilor; altele au stăvilit producția articolelor atinse de supraproducție sau au recurs la manipulațiunea, fie a monetei, fie a creditelor, sau la contingentarea importului, cum și la tot felul de măsuri de constrângere, pentru ca rezultatul final să fie în bună parte accentuarea dezechilibrului economic și scăderea nivelului de existență a populațiilor respective.

Mai în mic, cunoaștem și noi practica intervenționismului în condiționarea prețurilor. O cunoaștem sub forma prețurilor maximale, sub forma valorificării cerealelor, a primelor valutare și de export, etc.

Numai că — mai cu moț decât alte state — noi am vrut să ținem doi pepeni într'o mână: pe deoparte ne străduiam să ținem sus nivelul prețurilor prin sistemul primelor și al valorificărilor, iar, pe de altă parte, reprimam orice tendință de urcare prin aplicarea prețurilor maximale și a rigorilor legii contra speculei, chiar acolo unde alte cauze decât specula determinau fermitatea prețurilor pieții.

Fapt e că oridecâteori am recurs la practica prețurilor maximale, n'am cules decât rezultate total și sistematic negative.

Sau marfa dispărea de pe piață sau se vindea pe sub mână la prețuri cu mult mai sărate ca înainte.

De altfel a aplica prețuri maximale — cum s'a aplicat și se aplică încă la noi — la articole de mare producție, unde concurența este dela sine activă, n'are nici un sens și măsura nu face decât să încurce lucrurile. Cu prilejul încercărilor de ieftenire a unora din articolele de consum popular, s'a văzut că nu specula este cauza reală sau măcar principală a scumpirii lor, ci fiscalismul statului și comunelor, dificultățile și scumpetea transporturilor, lipsa de organizare a aprovizionării populației dela orașe prin punerea în legătură directă a centrelor de desfacere cu centrele de producție, a masselor consumatoare cu factorii de producție și organizațiile lor, în fine, șicanele și formalitățile greoaie și costisitoare puse în calea comerțului și

(Continuare în pag. 2-a)

„GRINGOIRE" DESPRE AMIRALUL HORTHY

de R. SEIȘANU

Cum se scrie istoria contimporană

In numărul său cu data de 15 Aprilie a. c. marea publicațiune săptămânală franceză, „Gringoire", sub semnătura d-lui Ferri-Pisani, a publicat un articol despre situația tragică din Spania, cu următoarea introducere:

„COMUNISMUL INVINS IN UNGARIA DE HORTHY; în Polonia de Pilsudski; în Italia de Mussolini; în Germania de Hitler..."

Efectele propagandei maghiare se resimt astfel și în Franța. Ne-am ocupat acum un an de un articol publicat în „Revue des Deux Mondes", sub semnătura „Verax", în care se aduceau elogii regentului Ungariei, amiralul Horthy, pentru că, în 1919, el ar fi ridicat sabia împotriva comuniștilor ce stăpâneau țara sa și, mulțumită intervenției sale eroice, regimul sovietic, instalat de Bela Kun, a fost răsturnat. Concluzia colaboratorului importantei și venerabilei reviste franceze era că în urma acelei acțiuni militare întreprinsă în 1919 de amiralul Horthy, nu numai Ungaria a fost salvată de odiosul regim comunist, dar și Europa civilizată a scăpat de marele pericol roșu ce o amenința...

Și iată acum și pe naționalistul „Gringoire", din Paris, la care colaborează numeroase personalități politice franceze și distinși scriitori, — în frunte cu d. André Tardieu, care a luat o parte atât de însemnată la lucrările conferinței păcei,— afirmând prin pana d-lui Ferri-Pisani, că nu Românii au întreprins expediția militară din Ungaria în 1919, nu ei au distrus

(Continuare in pagina 2-a)

Mari inundații provocate de revărsarea Eufratului

Bagdad, 4 (Rador).— Apele Eufratului s'au revărsat la vest de Bagdad, acoperind vaste regiuni.

Pagubele sunt foarte mari. Circulația pe șoseaua Bagdad-Damasc a fost întreruptă.

—xXO❖OXx—

Foc mare la Paris

Paris, 4 (Rador). — *Un mare incendiu a isbucnit la fabrica de automobile „Simca-Santerre".*

Pompierii dela mai multe posturi din Paris luptă să localizeze focul, care amenință să ia mari proporții.

Nu se cunosc cauzele incendiului.

*

Paris, 4 (Rador).— *Grație sforțărilor majorității posturilor din Paris, incendiul dela uzinele de automobile „Simca - Santerre", care amenința să ia proporții, a putut fi stins la ora 17 și 30.*

Pagubele sunt destul de însemnate.

Doi lucrători prezentând simptome serioase de asfixiere au fost transportați în grabă la spital.

Comisariatul pentru minorități

Potrivit noului decret lege, direcția minorităților devine „Comisariatul general pentru minoritari" și trece dela ministerul cultelor și artelor la președinția consiliului de miniștri. Prin acelaș decret lege se lămuresc atribuțiunile ce este chemat să îndeplinească „Comisariatul".

Spunem din capul locului că găsim nimerită, atât ridicarea direcțiunii minorităților la rangul de „Comisariat general", cât și trecerea la președinția consiliului. Măsuri nimerite că, în sfârșit, chestiunea minorităților va fi cercetată mai serios și mai temeinic și că i se va da importanța ce merită.

După modesta noastră judecată, nu numai Comisariatul ce a luat acum ființă, ci fiecare deținător al unei funcțiuni importante în stat, fiecare ligă și societate ce activează pentru realizarea unor scopuri naționale, ba chiar fiecare om care are un cuvânt de spus și un rol de jucat în viața publică, trebue să cunoască bine problemele în legătură cu minoritățile etnice și religioase. Să cunoască, adică, situațiunea fiecărei minorități, doleanțele ei și măsura în care aceste doleanțe sunt sau nu îndreptățite, sentimentele adevărate ce nutrește pentru statul național unitar și pentru populația română, adică pentru populația ce alcătuește majoritatea covârșitoare a acestui stat.

Mai departe, să cunoască și să cerceteze căror influențe, sugestii sau presiuni externe pleacă o ureche binevoitoare anumite minorități etnice sau religioase, care este situația lor culturală și economică, prin ce căi și mijloace s'ar putea ajunge la stabilirea de raporturi cât mai bune și cu adevărat sincere între minoritari și majoritari și la câștigarea definitivă a minorităților pentru ideea de stat unitar național, ideie care este o realitate ce nu poate fi nici schimbată, nici cât de cât ciuntită.

Cu alte cuvinte, în ce privește minoritățile, trebue să avem o situație exactă și amănunțită a tuturor problemelor precum și soluțiile cele mai indicate pentru deslegarea acestor probleme.

Din fericire și pentru desvoltarea și propășirea ei normală, România este un stat național unitar și nu poate fi decât atare, — aceasta pentru faptul că românii alcătuesc marea majoritate și că ei l-au întemeiat, sângerând din belșug și îndurând dealungul veacurilor suferinți fără seamăn.

De asemenea, mai trage greu în cumpănă și faptul că, dacă numărul total al minorităților se ridică la câteva milioane — să zicem vre-o patru milioane — luate însă fiecare separat și comparate cu numărul populației românești, vedem că ele reprezintă, numericește vorbind, cantități neinsemnate, deseori chiar infime. De pildă, la aproape trei milioane de români, băștinași cu toții, nu sunt în Basarabia decât, cel mult, o sută de mii de ruși — înțelegem ruși de origină etnică rusească și de religie creștină.

In România sunt insulețe minoritare împrăștiate, iar nu masse mari și compacte. Sunt insulețe alcătuite din minoritari veniți mult mai târziu după ce poporul și statul român luaseră ființă, așa că minoritarii nu pot invoca în favoarea lor nici dreptul numărului, nici drepturi istorice.

Un alt fapt, de care, deasemenea, trebuie ținut seamă, când se tratează chestiunea minorităților, constă în adevărul stabilit și dovedit că nu toți cei ce își zic minoritari, sunt cu adevărat minoritari, tot așa cum nu toți câți cu ocaziunea recensământului din 1930, au declarat că aparțin unei anumite minorități etnice, fac realmente parte din acea minoritate etnică.

Pentru cazul al doilea, avem exemplul dat de foarte mulți evrei din Ardeal, cari, la recensământul din 1930, au vrut să fie trecuți ca unguri, pe când adevărul este că ei n'au nici în clin, nici în mânecă cu poporul maghiar.

Pentru primul caz, avem exemplul unor grupuri întregi de români, maghiarizați sau secuizați în Ardeal, rutenizați în Bucovina. Aceștia sunt ai noștri, sunt frații noștri, iar nici decum ai minorităților respective. Față de acești români, cari nu pot fi socotiți ca definitiv pierduți, nu poate fi adoptată altă atitudine, decât aceea, care să-i aducă din nou și ca limbă în sânul națiunei române, căreia îi aparțin prin sângele și prin origina lor etnică.

Incă un punct, a cărui însemnătate iarăși nu trebuie nesocotită. Nu este îngăduit de cerințele dreptății și nici de interesele și prestigiul statului român, ca minoritățile etnice să se bucure în România de toate drepturile, pe când minoritățile etnice românești din alte state să fie lipsite de orice drepturi. Cu statele la care se prezintă cazul, trebuie aplicată regula reciprocității.

N. BATZARIA

Case dărâmate de furtună la Antiochia

Ankara, 4 (Rador). — **In urma unei violente furtuni s'au dărâmat 50 clădiri din orașul Antiochia.**

Până acum trupele trimise la fața locului au isbutit să scoată de sub dărâmături cadavrele unei femei și al unui copil.

—xOx—

Manevre franceze in departamentul Savoie

Paris, 4 (Rador). — *Importante manevre de cadre, cu participarea a numeroși ofițeri superiori, vor începe zilele acestea în departamentul Savoie.*

Manevrele se vor desfășura sub conducerea generalului Mittelhauser, membru al consiliului superior de război și a generalului Garchery, guvernatorul militar al Lyonului.

—xXO❖OXx—

Citiți în pag. 8-a:

MĂSURI IMPORTANTE PENTRU REDRESAREA ECONOMICĂ A ȚĂRII

Reducerea scontului Băncii Naționale.— Reducerea dobânzilor.-Abrogarea legii concordatului preventiv

SCRISORI DIN PARIS

Reînvierea înțelegerii cordiale

de RENE SAIVE

PARIS, Mai

E prea devreme poate ca să întrevedem toate urmările pe cari le-ar avea asupra desfășurării chestiunilor europene convorbirile franco-britanice dela Londra. Fericitele lor rezultate sunt salutate în Franța cu o bucurie, cu atât mai vie, cu cât atitudinea șovăitoare a Marei Britanii și atașamentul ei pentru „splendida izolare" au pricinuit de mulți ani multe necazuri guvernului dela Paris. De sigur, se presupunea, se știa chiar că într'un conflict european imperiul britanic n'ar fi putut rămâne neutru și se invoca exemplul dela 1914. Dar, în acelaș timp, se spunea că marele războiu ar fi fost, fără îndoială, evitat, dacă Anglia ar fi proclamat categoric intenția ei de a interveni alături de Franța. Și se regreta că în ceasul de față, nu pune spada în balanță.

Ei bine, s'a făcut. Anglia și Franța sunt de acord. Ceeace părea himeric, abia acum câteva luni, este azi realitate. Axa Paris-Londra e înfăptuită.

După expresia d-lui Maurice Colrat, în ziarul „Excelsior" „meritul primului ministru englez e de a fi rupt, nu cu politica tradițională a Angliei, ci cu ideologiile politicienilor, cari credeau că Anglia putea evita încă războiul, fără a-l pregăti".

De câte ori câțiva francezi bine intenționați n'au reamintit în adevăr, vecinilor lor de dincolo de Marea Mânecii vechea zicătoare: „Si vis pacem, para bellum". De câte ori, deasemeni, nu le-au arătat necesitatea unei strânse colaborări. Iată că deodată însă Londra dă dreptate acestor sfătuitori și s'alătură de Franța, mai mult chiar de cât s'ar fi putut spera. Aceasta este pentru francezul de mijloc și chiar pentru nenumăratii francezi bine informați, o surpriză foarte fericită.

Ceeace pare că a impresionat mai ales imaginația populară și ceeace constituie în realitate unul din elementele esențiale ale acordurilor dela Londra, este aceea care privește armata. In privința aceasta, titlurile cari se

(Continuare in pag. 2-a)

Vizita d-lui Hitler la Roma

Cancelarul Hitler, însoțit de regele Victor Emanuel și urmat de d. Mussolini, trece în revistă trupele de onoare după sosirea la Roma.